

Стопански
факултет

Социално- икономическа анализи

Книга 2/2020 (18)

Олга Стоянова-Енчева*

ВЛИЯНИЕТО НА АРАБСКАТА ПРОЛЕТ ВЪРХУ ТУРИСТИЧЕСКАТА ИНДУСТРИЯ В ЕГИПЕТ

Olga Stoyanova-Encheva

THE INFLUENCE OF THE ARAB SPRING ON THE TOURIST INDUSTRY IN EGYPT

Abstract: Egypt is a country that fascinates with ancient treasures that have become a heritage, but the unstable situation in the country leads to an outflow of tourists and subsequently causes economic collapse. The beginning of the Arab Spring in December 2010 marked the beginning of a radical change in the political and economic structure of North African and Middle Eastern countries.

After the Arab Spring protests, the socio-economic and political situation in Egypt is constantly changing. Numerous political protests, political assassinations of key figures and a number of terrorist attacks have taken place, which lead to the complete decline of the tourism industry both in the country and throughout the region.

Keywords: Egypt; tourism; Arab Spring.

Египет е страна, която очарова с древни съкровища, превърнали се в световно културно наследство. Началото на Арабската пролет обаче през декември 2010 г. поставя основите на радикална промяна в политическото и икономическото статукво на повечето северноафрикански и близоизточни страни, в това число и на Египет. Нестабилната политическа и икономическа обстановка, породена в държавата, води до отлив на туристите и вследствие причинява икономически крах.

След Арабската пролет социално-икономическият и политическият пейзаж в страната трайно се променят. На територията на Египет са проведени множество политически протести, извършени са редица терористични атаки и политически убийства на ключови фигури, водещи до пълен упадък на туристическата индустрия както в държавата, така и в целия регион.

Проучванията за въздействието на събитията от Арабската пролет върху приходите от туристическия сектор в Египет са оскъдни. Въпреки че нестабилността в приходите от сектора е добре известен факт, липсват изследвания, които да анализират пряко времевия път на туристическите посещения, за да се провери дали терористичните атаки или войните имат трайни или преходни ефекти.

В периода непосредствено преди Арабската пролет туризмът в Египет отбелязва ръст от 424%. Този процент е значително по-висок в сравнение със съседните страни Мароко и Тунис. През 2010 г. Египет е посетен от над 14,9 млн. души, с което заема най-високия досега ранг на 19-та световна туристическа дестинация¹.

През 2011 г. – непосредствено след избухване на революцията в Египет – спадат покупателната способност и търсенето на стоки в страната и в резултат на икономическото забавяне инфла-

* **Олга Стоянова-Енчева** – гл. ас., д-р, катедра „Политология, социология и културология“, Философски факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, e-mail: stoyanovaolga@abv.bg

¹ **UNWTO** 2013: Sustainable Tourism Governance and Management in Coastal Areas of Africa. World Tourism Organisation, Madrid, pp. 11–12.

ционният процент през 2012 г. достига 11,27%, а спада до 10,5%. През 2016 достига най-ниското си ниво за последните 10 години – 7,12%², а през 2019 г. инфлацията е 9,2%³. Спада нивото на заетост в производството през последните години, което заедно с колебанието на валутата спрямо курса на долара и високата инфлация оказва влияние върху цените на много основни продукти и води до спираловидното им увеличение. През 2017 г. Египет претърпява най-тежкия през последните три десетилетия скок в цените вследствие на осъществените икономически реформи, плаващия египетски паунд, прилагането на данък „Добавената стойност“ и удвояването на цените на енергията за последните две години.

По отношение на работната сила индексът за човешко развитие на Програмата на ООН за развитие класира Египет на 131-о място по неравенство между половете от 155 държави⁴, а през 2017 г. Централната агенция за обществена мобилизация и статистика (CAPMAS) обявява, че безработицата нараства до 12,6% спрямо 13,3% през 2016 г.⁵. Ситуацията с безработицата в страната изглежда критична в резултат на политическата и икономическата несигурност, която води до намаляване на приходите от туризъм и липсата на перспектива сред инвеститорите.

През 2011 г., когато започват политическите протести срещу президента Мубарак, притокът на местни туристи намаляват с 20%, но през 2012 г. се наблюдава повишение с 8%. Активното промоотиране и ниската ценова политика на хотелите помагат за привличането на египетски туристи, т.е. работи се за развитие на вътрешния туризъм поради дефицит на международен. От 2012 до 2016 г. в страната се наблюдава увеличение на вътрешния туризъм, което се определя с 10% на годишна база⁶.

От друга страна, Световният съвет за пътувания и туризъм (WTTC) изчислява, че вътрешният туризъм в Египет генерира едва 53% от общите приходи, а останалите 47% са от международния туризъм⁷.

След 2015 г. египетската икономика бележи значителен растеж, но с бавни темпове. За целта египетските власти разработват национална програма, която се стреми да насърчи икономическото възстановяване, да се справи с фискалния дефицит и с дефицита в платежния баланс на страната и да постави основата за бързо създаване на работни места и социално балансиран растеж в средносрочен план⁸.

По отношение на икономическите перспективи Египет е изправен пред проблематична комбинация от нарастващи цени на храните, безработица, нестабилни валутни курсове и икономически растеж. Централната банка на Египет затяга паричната политика, за да ограничи инфлацията, особено при обезценяването на валутния курс на страната. От друга страна, постепенното обезценяване на египетската лира спрямо щатския долар се отразява на потребителските цени в Египет, където рекордът за потребителски цени е 227,5 EGP за 1 USD през януари 2017 г.⁹.

² CAPMAS 2016: Inflation in Egypt. Онлайн: <http://www.dailynewsegypt.com/2016/11/10/inflation-rate-increases-1-8-october-capmas/>, дата на достъп: 03.06.2020

³ CAPMAS 2020: Annual inflation rate for Urban Egypt. Онлайн: https://www.capmas.gov.eg/Pages/IndicatorsPage.aspx?page_id=6130&ind_id=2542, дата на достъп: 27.07.2020

⁴ UNDP 2017: Where is Egypt?. Онлайн: <http://www.eg.undp.org/content/egypt/en/home/countryinfo.html>, дата на достъп: 27.07.2020

⁵ CAPMAS 2017: Unemployment in Egypt. Онлайн: <http://www.dailynewsegypt.com/2016/05/15/unemployment-rate-reaches-12-7-in-q1-of-2016-capmas/>, дата на достъп: 03.06.2020

⁶ CAPMAS 2016: Inflation in Egypt. Онлайн: <http://www.dailynewsegypt.com/2016/11/10/inflation-rate-increases-1-8-october-capmas/>, дата на достъп: 03.06.2020

⁷ WTTC 2015: Economic Impact 2015 Egypt. Онлайн: <https://www.wttc.org//media/files/reports/economic%20impact%20research/regional%202015/world2015.pdf.>, дата на достъп: 03.06.2020

⁸ UN 2013: The Economic Situation in Egypt in the Context of Political Instability and a Risky Transition, Economic Commission for Africa. Онлайн: <http://www.uneca.org/publications/economic-situation-egypt-context-political-instability-and-risky-transition>, дата на достъп: 03.06.2020

⁹ CAPMAS 2017: Unemployment in Egypt. Онлайн: <http://www.dailynewsegypt.com/2016/05/15/unemployment-rate-reaches-12-7-in-q1-of-2016-capmas/>, дата на достъп: 03.06.2020

През фискалната 2018–2019 г. туризмът играе значителна роля в египетската икономика и съставлява повече от 15% от БВП на страната според данните от правителствени доклади. Според доклада на Световния съвет за пътувания и туризъм (WTTC) пътуванията и туризмът са подкрепени с 11,9% от БВП през 2018 г. Пътуванията и туризмът са отговорни за 9,5% от цялата заетост в Египет, осигурявайки 2,5 млн. работни места¹⁰.

Актуалната оценка на туристическата индустрия в Египет до 2020 г. подсказва, че е започнала фаза на възстановяване. Въпреки че правителството обявява фискалната 2018–2019 г. за годината на туризма в Египет, международните доклади сочат друго. Според бюлетин на Люксембургската фондова борса от 11 ноември 2019 г. за международните облигации, деноминирани в долари, се регистрира спад в броя на туристите през периода – 8,047 млн. туристи срещу 9777 млн. през периода 2011–2018 г., което води до спад на приходите от туризъм – от 9,8 млрд. до 9,4 млрд. долара за същия период. Съответно броят на туристическите нощувки, прекарани в Египет, намалява от 102,5 млн. през фискалната 2017–2018 г. на 87,4 млн. през 2018–2019 г.¹¹.

От друга страна, Министерството на финансите на Египет опровергава тези цифри, като обявява, че приходите от туризъм са се увеличили от 9,8 млрд. долара през периода 2017–2018 г. до 12,5 млрд. долара през периода 2018–2019 г., което отбелязва темп на растеж от 28,2%. Министерството заявява, че споменатото в бюлетина на Люксембургската фондова борса е свързано с резултата само за първите девет месеца на фискалната 2019 г.¹².

Туристическото изложение „Арабски Травъл Маркет Експо“, което е водещо на пазара за международно пътуване и туристически събития, отключва бизнес потенциала в региона на Близкия изток и се организира ежегодно в Дубай, издава доклад, в който е посочено, че броят на туристите, посетили Египет, се е увеличил с 14,5% през 2018, достигайки 9,5 млн. туристи срещу 8,3 млн. през 2017 г.¹³.

Следователно 2018 е повратна година за възстановяване на египетския туризъм с нарастващи приходи до 8,9 млрд. долара и брой на туристите, надхвърлящ 11 300 000. Доклад на Световния съвет за пътувания и туризъм (WTTC) сочи, че броят на туристите в Египет до края на 2019 г. е около 11,7 млн.¹⁴. Този напредък насърчава Египет да се насочи към увеличаване броя на туристите до 12 млн. в плана си за текущата фискална 2019–2020 г., т.е. увеличението да бъде с около 11% в сравнение с фискалната 2018–2019 г., а броят на туристическите нощувки да достигне 127 млн. срещу 113 млн. от предходната година¹⁵.

По данни на Централната банка на Египет през първата половина на фискалната 2019–2020 г. приходите от туризъм нарастват с 459,7 млн. долара (до 7,2 млрд. долара). През този период туристите изхарчват в страната около 2 млрд. долара. Туристически експерти обясняват ръста на приходите в сектора през 2019 г. с реализацията на комплексната програма за реформи, утвърдена от бившия министър на туризма Рания ал-Машат през 2018 г.¹⁶. Тя е ориентирана към пет ключови направления – институционална реформа, законодателство, развитие на инфраструктурата и инвестициите, промоция и реклама, както и следване на световните тенденции. Според данни на вестник „Egypt Today“ дялът на туризма в икономиката на Египет достига 15% от БВП на страна-

¹⁰ **WTTC 2020:** Egypt 2020 Annual Research: Key Highlights. Онлайн: <https://wtcc.org/Research/Economic-Impact>, дата на достъп: 09.07.2020

¹¹ **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, p. 2.

¹² **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, p. 2.

¹³ Пак там, с. 3.

¹⁴ **Al-Youm 2019:** Al-Youm, M. Egypt's tourism fastest growing in North Africa for 2018: WTTC.// Egypt Independent. Онлайн: <https://egyptindependent.com/egypts-tourism-fastest-growing-in-north-africa-for-2018-wtcc/>, дата на достъп: 09.07.2020

¹⁵ **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, pp. 3.

¹⁶ **Инфотуризм 2020:** Приходите от туризъм на Египет надхвърлиха 13 млрд. долара. Онлайн: <https://www.infotourism.net/index.php?t=34871&m=1>, дата на достъп: 04.06.2020

та. Според изданието през септември 2019 г. програмата за реформи е над 80% изпълнена, преди в началото на 2020 г. светът да бъде обхванат от пандемията на коронавируса, която се отразява отрицателно върху туризма в много страни, сред които е и Египет¹⁷.

Трябва да се отбележи също, че Египет постига забележителен напредък според индекса на конкурентноспособността на пътуванията и туризма, като се класира на четвърто място по средни темпове на растеж в световен мащаб според „Доклада за конкурентноспособността на пътуванията и туризма, 2019“, публикуван през септември 2019 г. Според доклада Египет подобрява показателите си и се изкачва с девет места в класацията, оставяйки туристическия сектор на 65-о място. Страната напредва изумително – от 60-то до 5-то място в стратегията за насърчаване и маркетинг на туризма¹⁸.

Според доклада на арабското туристическо изложение „Експо“ през 2019 г. обемът на разходите за развлекателния сектор достига съответно 13,79 млрд. долара през 2017 и 16,67 млрд. долара през 2018 г., докато общите приходи за бизнес сектора възлизат съответно на 1,93 млрд. долара и 2,36 млрд. долара през същия период. Според доклада приходите на развлекателния сектор през 2018 г. представляват 87% от общите приходи в туристическия сектор¹⁹.

Въпреки че горепосочените цифри свидетелстват за възстановяване на туризма в Египет, развитието на бранша все още е считано за сравнително слабо, тъй като не е съизмеримо с броя на туристическите атракции в страната. Основният туристически дял след Арабската пролет е съсредоточен изцяло в културния и развлекателния туризъм.

Културният туризъм, един от най-важните и най-стари видове туризъм в Египет, традиционно се мотивира от желанието за посещение на археологическите и историческите забележителности. В Египет се намират много паметници, принадлежащи към различни цивилизации. Културният туризъм се заражда в Египет след дешифрирането на текстовете върху Розетския камък и на йероглифното писмо. Вследствие на това страната става домакин на различни чуждестранни научни мисии и приключенски настроени пътешественици. Публикувани са стотици книги, посветени на египетските антики, преведени на различни езици, които привличат туристи от цял свят.

Развлекателният е най-разпространеният вид туризъм в Египет и съставлява над 76% от общия туризъм. Той обаче е концентриран предимно в Шарм ел-Шейх, Хургада и други места за отдих, вкл. местата за гмуркане. Според сайта Scubatravel.co.uk Шарм ел-Шейх добива известността си именно благодарение на съществуването на места за гмуркане, които са изключително популярни сред туристите. Уебсайтът SS Thistlegorm Wreck обявява Египетското Червено море за четвъртата най-известна дестинация в света. Абдел-Фатах ал-Аси, ръководител на Сектора за контрол на хотелиерството към Министерството на туризма, заявява, че средната заетост на хотелите в региона на Червено море достига 75% през 2018 и 2019 г.²⁰.

Още през 70-те и 80-те години на XX век чувствително се усещат ефектите от либерализацията на египетската икономика по време на управлението на президента Мухамед Садат, които влияят върху сектора на туризма. Египетските власти първо либерализират правилата на авиокомпаниите, което позволява на чартърните услуги да работят по-свободно и директно с регионални туристически обекти като курортите на Червено море. От изключителна важност е решението да се приватизират частично лошо работещи хотели, които са държавна собственост. Това позволява на повече чуждестранни фирми да ги управляват и експлоатират. Благодарение на възможността за сключване на 25-годишни договори между държавата и чуждестранни инвеститори участието и управленската автономия на големите интернационални хотелиерски оператори (като „Хил-

¹⁷ **Инфотуризм 2020:** Приходите от туризъм на Египет надхвърлиха 13 млрд. долара.

¹⁸ **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, pp. 3.

¹⁹ **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, pp. 6.

²⁰ **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, p. 5.

тън“, „Меридиан“, „Мариот“ и др.) са значително увеличени в Египет²¹. В курортите започва интензивен строеж на 4- и 5-звездни хотели, които да отговорят на високите изисквания на чуждестранните туристи, за да се увеличи туристопотока. Всички гореспоменати промени са с цел улесняване на логистиката на международните туристи до туристическите дестинации и подобряване качеството на предлагания туристически продукт.

Според данни на Египетския институт за изследвания руският туризъм в Египет е предимно с цел отпих, а британският е предимно развлекателен. Докато 42% от италианските туристи, идващи в Египет, предпочитат културния туризъм, а едва 28% от тях предпочитат развлекателния²². Според института германският туристически пазар е един от най-значимите за туристическото движение към Египет, особено в курортите Хургада и Марса Алам. През 2018 г. броят на немските туристи в страната достига 1 700 000. Според статистиката на World Travel & Tourism Online (WTTO) за 2018 г. и на немското посолство в Египет Германия е една от най-големите страни с изходящи туристи в света, а Египет е сред първите десет туристически дестинации, които немците предпочитат²³.

Една от основните причини за големия европейски туристопоток в Египет се корени в историческите връзки между Египет и Европа, които се базират върху икономическо взаимодопълване и взаимна полза. В същото време е интересна тезата на К. Наама, че двете култури – египетската и европейската – са се слели и са формирали своеобразна симбиоза. Те формират единна културологична парадигма, която устоява на всякакви предизвикателства²⁴. Увеличава се и арабският туризъм в Египет, предимно с цел отпих. Според Рания ал-Машат, министър на туризма в Египет през този период, входящият арабски туризъм се увеличава с 57% между 2014 и 2018 г., т.е. средно с около 1 млн. арабски туристи²⁵.

Според изявление на Сайд ал-Батути, икономически съветник на Световната туристическа организация и член на Икономическата комисия за Европа на ООН, туристите, които се очаква да посетят Египет през 2020 г., трябва да надхвърлят 15 млн. благодарение на настоящата стабилност в страната²⁶, но едва ли тези очаквания ще се оправдаят поради пандемията, породена от COVID-19. Съществуват редица причини, които допринасят за подобряването на резултатите в туристическия сектор до разгара на пандемията. Основните сред тях са:

- Някои платежоспособни европейски държави (например Великобритания, Швеция и Германия) решават да възобновят традиционните си туристическите пътувания до Египет;
- Извършва се организирана промоция на туризма в Египет от страна на Министерството на туризма и антиките, Органа за насърчаване на туризма и Камарите на туризма. Техни представители участват в различни международни изложби и организират промоционални кампании за страната на различни туристически пазари. В периода 2017–2019 г. египетското правителство разработва план за популяризиране на държавата, чието действие се отразява на напредъка на нейното класиране по време на Световния икономически форум „Конкуренентоспособност в туризма и пътуванията, 2019“;
- Организират се множество международни събития в Египет, вкл. неотдавнашната организация на Египет през 2019 г. за престижното африканско първенство „Купата на нациите на

²¹ **Gharib, H. 2013:** Nation Brand: Egypt “Brand” And Tourism Global Market. Is It Possible to Re-brand Egypt?, Milano, p. 33.

²² **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, p. 6.

²³ Пак там, с. 6.

²⁴ **Наама, К. 2015:** Промяната в Арабска република Египет след „Ерата Хосни Мубарак“: аспекти и перспективи. Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, с. 69.

²⁵ **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, p. 6.

²⁶ **Maget, M. 2020:** “Over 15 million tourists to visit Egypt in 2020: WTO Economic Advisor”.// Egypt Independent. Онлайн: <https://egyptindependent.com/fifteen-million-tourists-to-visit-egypt-in-2020-wto-economic-advisor/>, дата на достъп: 29.06.2020

Африка“, където участват 23 отбора от различни африкански страни. Египет е домакин на международни конференции и медийни промоции, въпреки че повечето от тях се провеждат само в курорта Шарм ел-Шейх, това насърчава туризма и се характеризира с географско многообразие;

- Нестабилността на египетската лира и нейното въздействие върху туристическия сектор: входящият туризъм се възползва в голяма степен от обезценяването на местната египетска валута, давайки висока покупателна способност на много валути. Това, от своя страна, мотивира туристите да пътуват до Египет²⁷.

Въпреки регистрираното забележително увеличаване на броя на туристите, които посещават Египет, той все още не е достигнал необходимото минимално ниво, поради редица причини. Една от тях е нарастващият брой терористични атаки, които продължават да се организират спорадично на Синайския полуостров или в други египетски мухафази. Терористичните операции в Египет са насочени срещу самите туристи – типичен пример с особена важност за туристическата индустрия е свалянето на руския пътнически самолет на 31 октомври 2015 г. над Синай, при което загиват общо 224 пътници и екипажа на борда. Тази инцидент оказва изключително голямо влияние върху египетския туристически сектор, тъй като броят на руските туристи в Египет преди свалянето на самолета през 2015 г. достига 2,3 млн.²⁸.

През 2013 и 2015 г. в Египет се наблюдава скок на активността, свързана с тероризма в страната, и това неминуемо се отразява и на туристическата индустрия²⁹. Интересно е, че според базата данни на Глобалния индекс на тероризма (ГИТ) Египет непрекъснато присъства там по един или друг начин почти от десетилетие. Последното изследване на ГИТ поставя Египет през 2017 г. на 9-то място в света по тероризъм³⁰. През 2018 г. страната пада до 11-то място с 6,794 точки, което я поставя в зоната на държавите с „високо влияние на тероризма“³¹. В допълнение ежедневното отразяване на дебатите за борбата с тероризма в официалните египетски медии също несъмнено рефлектира върху туристопотока, който принципно търси безопасност и сигурност.

Друг отрицателен аспект за туризма в страната е извънредното положение, което е наложено в Египет от години и дава на туристите и туристическите компании негативна информация относно ситуацията със сигурността в страната.

И не на последно място трябва да се добави обстоятелството, изтъкнато от Хосам ел-Шаер, ръководител на Камарата на пътническите и туристическите компании, през ноември 2019 г. Той коментира относително слабата подготовка в туристическия сектор като цяло и заявява, че 20% от египетските хотели трябва да бъдат разработени, за да могат да приемат туристи и да предоставят висококачествени услуги³².

Египет има дълга история, свързана с тероризма и други събития с голямо въздействие и широк медиен отзвук. Може да се проследи поредица от такива събития, вкл. въоръжени атаки, експлозии и отвлечения, водещи до Арабската пролет през 2011 г. и прокуждането на президента Мубарак, последвани от отстраняването на Мурси през 2013 г. Все още много пресни в паметта са самолетната катастрофа на Шарм ел-Шейх през 2015 г., която оставя 224 мъртви, и катастрофата от май 2016 г. на самолет на египетската авиокомпания Egyptair. Всички тези случаи (и особено тяхната честота) не обрисуват много добра картина за безопасността на туристите. В повечето случаи жертвите на терористични атаки са случайни туристи – хора, които се озовават на неправилното място в неподходящия момент.

²⁷ **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, p. 4.

²⁸ Пак там, с. 5.

²⁹ **Tomazos, K. 2017:** “Egypt’s tourism industry and the Arab Spring”. In R. Butler, & W. Suntikul (Eds.), *Tourism and Political Change*. (2nd ed.). Wood Eaton, Oxford: Goodfellow, p. 6.

³⁰ **Global Terrorism Index 2019:** Measuring the Impact of Terrorism, Institute for Economics & Peace, Sydney, p. 86.

³¹ Пак там, с. 8.

³² **Duqeil, H. 2020:** Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Egyptian Institute for Studies, Istanbul, p. 5.

Въпреки негативното въздействие на тероризма върху египетската туристическа индустрия тя продължава да се възобновява. Тайната на тази устойчивост или по-точно възвръщаемост на египетския туристически бранш би могла да се отдаде на няколко фактора – както на уникалната история и наследството, така и на факта, че Египет отдавна е успешен в пространственото разпределение на туристическия си продукт чрез физическо изолиране на някои туристически места от областите на политически вълнения и/или насилие. В някои части на Египет по протежение на Червено море има изолирани курорти и анклавирани градове, които до известна степен остават имунизирани срещу политическата нестабилност и икономическия смут. Политическата нестабилност, свързана с Арабската пролет, доказва, че подобренията в качеството на финансовото посредничество също могат да се превърнат в съществен елемент за растежа на туристическия сектор в Египет в дългосрочен план и че политическите и икономическите реформи в държавата са есенциални за мира, сигурността в региона и устойчивостта на туристическата индустрия в страната.

В заключение може да се обобщи, че Египет има значителен туристически потенциал в сравнение с другите държави, но е необходимо да се стреми да го развива активно и устойчиво, за да може туристическият поток да бъде съизмерим с историята и цивилизацията на страната, т.е. с потенциала на туристическите ресурси в нея. Пристигащите международни туристи трябва да се чувстват сигурни, за да могат спокойно да се любуват на египетските природни и културноисторически забележителности и да се забавляват безгрижно.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Инфотуризм 2020:** Приходите от туризъм на Египет надхвърлиха 13 млрд. долара. Онлайн: <https://www.infotourism.net/index.php?t=34871&m=1>, дата на достъп: 04.06.2020. // **Infoturizam 2020:** Prihodite ot turizam na Egipet nadhvarliha 13 mlrd. dolara. Onlayn: <https://www.infotourism.net/index.php?t=34871&m=1>, data na dostap: 04.06.2020.
2. **Наама 2015:** Наама, К. Промяната в Арабска република Египет след „Ерата Хосни Мубарак“: аспекти и перспективи. Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“. // **Naama 2015:** Naama, K. Promyanata v Arabska republika Egipet sled „Erata Hosni Mubarak“: aspekti i perspektivi. Veliko Tarnovo: UI „Sv. sv. Kiril i Metodiy“.
3. **Al-Youm 2019:** Al-Youm, M. Egypt’s tourism fastest growing in North Africa for 2018: WTTC.// Egypt Independent. Онлайн: <https://egyptindependent.com/egypts-tourism-fastest-growing-in-north-africa-for-2018-wttc/>, дата на достъп: 09.07.2020.
4. **CAPMAS 2016:** Inflation in Egypt. Онлайн: <http://www.dailynewsegypt.com/2016/11/10/inflation-rate-increases-1-8-october-capmas/>, дата на достъп: 03.06.2020.
5. **CAPMAS 2017:** Unemployment in Egypt. Онлайн: <http://www.dailynewsegypt.com/2016/05/15/unemployment-rate-reaches-12-7-in-q1-of-2016-capmas/>, дата на достъп: 03.06.2020.
6. **CAPMAS 2020:** Annual inflation rate for Urban Egypt. Онлайн: https://www.capmas.gov.eg/Pages/IndicatorsPage.aspx?page_id=6130&ind_id=2542, дата на достъп: 27.07.2020
7. **Duqeil 2020:** Duqeil, H. Reality of Tourism in Egypt bet. WTTC and Government, Istanbul: Egyptian Institute for Studies.
8. **Gharib 2013:** Gharib, H. Nation Brand: Egypt “Brand” And Tourism Global Market. Is It Possible to Re-brand Egypt?, Milano.
9. **Global Terrorism Index 2019:** Measuring the Impact of Terrorism, Sydney: Institute for Economics & Peace, pp. 86.
10. **Maget 2020:** Maget, M. “Over 15 million tourists to visit Egypt in 2020: WTO Economic Advisor”// Egypt Independent. Онлайн: <https://egyptindependent.com/fifteen-million-tourists-to-visit-egypt-in-2020-wto-economic-advisor/>, дата на достъп: 29.06.2020.
11. **Tomazos 2017:** Tomazos, K. “Egypt’s tourism industry and the Arab Spring”. In R. Butler, & W. Suintikul (Eds.), *Tourism and Political Change*. (2nd ed.). Woodeaton, Oxford: Goodfellow.
12. **UN 2013:** The Economic Situation in Egypt in the Context of Political Instability and a Risky Transition, Economic Commission for Africa. Онлайн: <http://www.uneca.org/publications/economic-situation-egypt-context-political-instability-and-risky-transition>, дата на достъп: 03.06.2020.

13. **UNDP 2017:** Where is Egypt? Онлайн: <http://www.eg.undp.org/content/egypt/en/home/countryinfo.html>, дата на достъп: 27.07.2020.

14. **UNWTO 2013:** Sustainable Tourism Governance and Management in Coastal Areas of Africa, Madrid: World Tourism Organisation.

15. **WTTC 2015:** Economic Impact 2015 Egypt. Онлайн: <https://www.wttc.org//media/files/reports/economic%20impact%20research/regional%202015/world2015.pdf>, дата на достъп: 03.06.2020.

16. **WTTC 2020:** Egypt 2020 Annual Research: Key Highlights. Онлайн: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>, дата на достъп: 09.07.2020.